

Sosnowiec, dnia 6 października 2015 r.

**Synteza recenzji opracowanych przez Ekspertów
dokonujących oceny JST w V edycji Ogólnopolskiego
Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów i Samorządnych
Województw „Samorządowy Lider Edukacji” (2015)**

Gmina Niemce

Niemce są gminą wiejską położoną w województwie lubelskim, w powiecie lubelskim. Funkcję Wójta Gminy pełni Krzysztof Urbaś. W ramach Programu „Samorządowy Lider Edukacji” JST uzyskuje certyfikat po raz kolejny.

Zgodnie z par. 18 Regulaminu Ogólnopolskiego Programu Certyfikacyjnego dla Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw „Samorządowy Lider Edukacji” oceny Gminy Niemce dokonano na podstawie: 1) analizy danych zawartych w ankiecie certyfikacyjnej wypełnionej przez JST; 2) analizy dokumentów strategicznych JST; 3)

analizy aktów prawa miejscowego oraz aktów prawa wewnętrznego, w tym statutów i regulaminów jednostek organizacyjnych realizujących zadania oświatowe; 4) analizy sprawozdań z realizacji zadań oświatowych; 5) analizy informacji pozyskanych w toku certyfikacji z instytucji nadzoru i kontroli; 6) analizy danych statystycznych odnoszących się m.in. do sytuacji demograficznej JST oraz jakości kształcenia w szkołach i placówkach, dla których Gmina jest organem prowadzącym; 7) analizy informacji pozyskanych od środowisk lokalnych, w tym interesariuszy zewnętrznych szkół i placówek oświatowych; 8) analizy innych informacji publicznych na temat działań Gminy w sferze oświatowej. Oceny Gminy dokonało niezależnie od siebie 2 recenzentów – członków Komisji Certyfikacyjnej.

Na rynku terytorialnym Gmina Niemce wypracowała sobie silną pozycję jednostki kompleksowo inwestującej w edukację, będącej jednym z liderów (nie tylko w skali regionalnej, ale także ogólnokrajowej) działań w obszarze zapewniania wysokiej jakości nauczania, inwestycji oświatowych i budowania zdywersyfikowanej oferty edukacyjnej. System oświaty lokalnej zarządzany jest w sposób profesjonalny, z wykorzystaniem kompleksowego, spójnego i efektywnego instrumentarium menedżerskiego, a model rynkowego funkcjonowania JST przygotowany został zgodnie z paradygmatami nowoczesnego zarządzania publicznego, także w odniesieniu do modułu edukacyjnego, stanowiącego przedmiot oceny w niniejszym Programie. Gmina poprawnie zdefiniowała strategiczne, taktyczne i operacyjne cele zarządzania oświatą, w tym zarządzana jakością kształcenia, a dostępna w jednostce oferta usług edukacyjnych, zarówno na poziomie kształcenia dzieci i młodzieży, jak i rozwoju zawodowego kadr oświatowych, jest w pełni satysfakcjonująca - świadczy o umiejętności elastycznego reagowania na potrzeby rynku i stanowi świadectwo znaczącego

potencjału Gminy, w tym potencjału rozwojowego. Działania w zakresie implementowania celów edukacyjnych podejmowane są w sposób przemyślany, systemowy, holistyczny, z uwzględnieniem szerokiego kontekstu uwarunkowań o charakterze makroekonomicznym, społecznym i demograficznym, co w przypadku gminy położonej w woj. lubelskim ma znaczenie szczególne. W ostatnich latach, m.in. dzięki autorskim rozwiązaniom zarządczym, innowacyjnym narzędziom programowym oraz wyróżniającej gminę skuteczności w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych (nie tylko europejskich), znacząco wzrosła elastyczność procesu kształceniowego, nastąpiła dywersyfikacja i uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej oraz wzrost poziomu kształcenia, co jest w pełni zgodne z celami strategicznymi Gminy i dyrektywami wskazanymi w jej misji. Potwierdzają to m.in. wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów, jak i skala i ranga osiągnięć dzieci i młodzieży w konkursach, olimpiadach i zawodach (wiedzowych, sportowych, artystycznych) – w okresie objętym recertyfikacją.

Gmina Niemce zapewnia racjonalną sieć szkół i przedszkoli, która projektowana i utrzymywana jest w oparciu o analizy strategiczne, zgodnie z paradygmatami nowoczesnego zarządzania i z uwzględnieniem wielu czynników lokalnych i środowiskowych. Za wyróżniające recenzenci uznają działania władz lokalnych w zakresie upowszechniania edukacji przedszkolnej – z roku na rok (co wykazuje stała ewaluacja JST w programie „Samorządowy Lider Edukacji”) aktywność samorządu gminy Niemce w tym obszarze staje się bardziej efektywna, skuteczna i znacząca społecznie, zbliżając się do modelu wręcz wzorcowego. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę m.in. na utworzenie oddziałów żłobka dzięki modernizacji obiektu po dawnym przedszkolu (pozyskanie dotacji z programu „Maluch” w roku 2014), ciągle zwiększanie liczby miejsc przedszkolnych oraz działania na rzecz rozwoju i utrzymania

infrastruktury niezbędnej do realizacji opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym (budowa nowych obiektów, takich jak Przedszkole Publiczne w Niemcach, kontynuacja realizacji projektów „Przedszkole dla Ciebie – Edukacja XXI wieku” – utworzenie dodatkowych oddziałów przedszkolnych w Przedszkolu Publicznym w Niemcach, kontynuacja realizacji projektu „Równe szanse – lepszy start, czyli utworzenie oddziału przedszkolnego w Nasutowie” - projekt w ramach POKL 09.01.01, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS i inne). Podejmowane działania – o charakterze wieloletnim, strategicznym, kontynuowane w sposób zgodny z wynikami ich ewaluacji – przynoszą w gminie realny wzrost liczby miejsc w przedszkolach, przyczyniają się do zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej dla osób niepełnosprawnych, jak również umożliwiają rozwój bazy materialnej zapewniającej realizację edukacji przedszkolnej na najwyższym poziomie (wyposażenie obiektów w place zabaw, pomoce dydaktyczne i edukacyjne, zabawki, możliwość korzystania z zajęć logopedycznych, rytmiki, zajęć językowych itp.). Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na potrzeby inwestycyjne w zakresie sportu, kultury, sztuki i edukacji w gminie przynosi wymierne rezultaty - m.in. w postaci utworzenia kolejnych ścieżek rowerowych na terenie gminy Niemce (czerwiec 2015 - Nowa trasa ulicą Ogrodową w Dysie, wzdłuż zielonego szlaku turystycznego nad rzeką Ciemięgą), stałego rozwoju działalności Gminnego Ośrodka Kultury (nawiązanie współpracy kulturowej pomiędzy instytucjami kultury i z sąsiednich państw), udziału młodzieży w wymianach międzynarodowych etc.

Gmina przygotowała atrakcyjną, wartościową merytorycznie i zdywersyfikowaną ofertę zajęć dodatkowych (pozalekcyjnych) dla uczniów, która sprzyja wszechstronnemu rozwojowi zainteresowań dzieci, ale także ich rodziców (integracja międzypokoleniowa). Oferta ta

jest z roku na rok rozszerzana m.in. dzięki skuteczności Gminy w pozyskiwaniu funduszy europejskich oraz wysokiej efektywności ich wydatkowania. Wysoko oceniany w poprzedniej edycji Programu „Samorządowy Lider Edukacji” „Lokalny program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu Gminy Niemce” kontynuowany jest w sposób wręcz wzorcowy, co zapewnia m.in. możliwość finansowania konkursów prorozwojowych dla dzieci, przyznawanie stypendiów, realizację projektów edukacyjnych dla szkół dofinansowanych z różnych źródeł (EFS, WFOŚiGW), rozwój infrastruktury edukacyjnej czy stałe dostosowywanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnych.

W okresie objętym recertyfikacją w Programie „Samorządowy Lider Edukacji” Gmina Niemce podjęła szereg wartościowych, znaczących w wymiarze społecznym inicjatyw w zakresie polityki prorodzinnej i społecznej, zorientowanej m.in. na przeciwdziałanie wykluczeniu edukacyjnemu oraz zwiększaniu poziomu bezpieczeństwa społecznego. Na poziomie strategicznym działania te definiuje Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 (Uchwała Rady Gminy Niemce z dn. 27.03.2015 r. Nr VI/57/2015), którego głównym celem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ramach realizacji programu, niezwykle wysoko ocenionego przez recenzentów, Gmina przystąpiła do wykonywania rozlicznych działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży (zwłaszcza poprzez działalność Młodzieżowego Klubu Środowiskowego w Niemcach oraz aktywność powołanego Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zapobiegania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie) oraz działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zgodnie z postulowanym przez ekspertów modelem wsparcia

interdyscyplinarnego). Innym przykładem realizowanych przez gminę działań profilaktycznych są innowacyjne, oryginalne (w skali kraju) projekty edukacyjno-wychowawcze, jak np. inicjatywa „Jeżdżę z głową”, zorientowana na aktywizowanie młodych ludzi do działań mających na celu zwiększanie bezpieczeństwa na drogach w ich lokalnych środowiskach. W ramach wskazanego projektu, w okresie objętym recertyfikacją, zorganizowano w gminie m.in. wartościową grę miejską, stanowiącą znakomity przykład wykorzystania aktywizujących metod dydaktycznych w działaniach profilaktycznych i prewencyjnych. Należy ponadto zauważyć, że w roku szkolnym 2014/2015 Zespół Szkół w Niemcach uczestniczył w ogólnopolskim projekcie „Bezpieczna Szkoła - Bezpieczny Uczeń” pod patronatem MEN i przy współpracy ze Studium Prawa Europejskiego w Warszawie, a w marcu 2015 roku w klasach pierwszych i drugich edukacji wczesnoszkolnej Zespołu Szkół w Niemcach realizowany był niezwykle wartościowy program profilaktyczny pt. „Nie pal przy mnie, proszę”, który – w zakresie stosowanych metod oddziaływania wychowawczego na dzieci – stanowić może wzór do naśladowania dla szkół i placówek w innych JST.

Recenzenci zwracają uwagę na rozwinięty w gminie system zarządzania partycypacyjnego w sferze oświatowej, w tym umiejętność budowania modelu kierowania oświatą w kooperacji z partnerami społecznymi. Samorząd Gminy Niemce potrafił wypracować trwałe, stabilne, a co najważniejsze - efektywne mechanizmy współpracy z interesariuszami lokalnymi, dzięki czemu działania z dziedziny polityki edukacyjnej są na bieżąco konsultowane, modernizowane i weryfikowane przy udziale przedstawicieli różnych środowisk, organizacji i instytucji. Ponadto partnerzy społeczni są szeroko włączani w realizację zadań oświatowych, co gmina wykazała w odpowiedzi na pytanie 11 ankiety samooceny, a recenzenci zweryfikowali w toku postępowania

certyfikacyjnego. W tym kontekście recenzenci szczególnie wysoko oceniają udział Gminy w realizacji - we współpracy z Fundacją Sempre a Frente - projektu „Młodzieżowy Klub Środowiskowy w Niemcach. Pewnie w dorosłość”. Projekt, finansowany ze środków EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnieniu sektora ekonomii społecznej i zakłada udzielenie wsparcia 30 młodym mieszkańcom gminy w wieku 15 – 25 lat, poprzez wzmocnienie ich umiejętności interpersonalnych oraz psychospołecznych.

Komisja zwraca uwagę na właściwą politykę HR w oświacie, w tym działania ukierunkowane na zarządzanie wiedzą, przynoszące rezultat w postaci nasycenia placówek nauczycielami i menadżerami oświaty o najwyższych kwalifikacjach. Mocną stroną Gminy jest również umiejętność kreowania atrakcyjnej i wartościowej oferty z obszaru edukacji lokalnej, edukacji obywatelskiej i edukacji prozdrowotnej, a także realizacja projektów ukierunkowanych na upowszechnianie wśród młodzieży idei wolontariatu. Podejmowane w tym zakresie inicjatywy pozytywnie wyróżniają Niemce na tle innych gmin, nie wyłączając dużych ośrodków miejskich. Wydaje się, iż działania zorientowane na kreowanie kapitału społecznego w lokalnych środowiskach, podejmowane tak z inicjatywy Gminy, jak i placówek oświatowych czy organizacji lokalnych, przynoszą wymierny rezultat i stanowią wartościowe know how gminy, będące inwestycją w jej przyszłość. Samorząd aktywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, podejmując wraz z nim ciekawe inicjatywy, tak w zakresie dydaktyki, jak i projektów społecznych, kulturalnych czy popularnonaukowych adresowanych do społeczności lokalnej. W toku certyfikacji komisja ekspertów pozytywnie oceniła ponadto stan bazy materialnej szkół i placówek oświatowych gminy, w tym rozwój zaplecza informatycznego (poziom informatyzacji placówek).

Oceniana gmina posiada potencjał rozwojowy, który predysponuje ją do systematycznego wzmocnienia pozycji konkurencyjnej na rynku terytorialnym i dalszego poszerzania i unowocześniania zakresu działań w obszarze polityki edukacyjnej – w sposób dalece wykraczający poza standard wynikający z przepisów prawa i związanych z nimi obowiązków oświatowych JST. Gminna oświata jest kierowana nowocześnie, z wizją przełomu, z wykorzystaniem szerokiego instrumentarium menedżerskiego, zgodnie z najnowszymi paradygmatami teorii zarządzania publicznego. Każdego roku, przystępując do Konkursu „Samorządowy Lider Edukacji”, gmina zaskakuje nowymi, wartościowymi pomysłami, oryginalnymi inicjatywami, a nade wszystko – konsekwencją, wytrwałością i systematycznością realizowanych działań oświatowych, które przynoszą rezultaty trwałe i długookresowe. Przedstawione tu argumenty w pełni uzasadniają przyznanie Gminie Niemce certyfikatu „Samorządowy Lider Edukacji” w kolejnej, piątej edycji Programu.

Dokument, na podstawie recenzji przygotowanych przez Członków Komisji Certyfikacyjnej, sporządził mgr Przemysław Ruta, Sekretarz Programu „Samorządowy Lider Edukacji”.